

TEVİLÂT

Cilt / Volume: 2

Sayı / Issue: 1

Yaz / Summer 2021

Selçuk Üniversitesi

İslami İlimler Fakültesi Dergisi

TEVİLAT

Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi

Tevilat Journal of Islamic Sciences

ISSN: 2687-4849 e-ISSN: 2757-654X

Yıl: 2021 (Yaz) **Year:** 2021 (Summer)

Cilt: 2 **Sayı:** 1 **Volume:** 2 **Issue:** 1

Sahibi Owner

Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Adına *On behalf of the Selçuk University Faculty of Islamic Knowledge*

Dekan, Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ

Editörler Editors in Chief

Dr. M. Raşit AKPINAR (Selçuk Ü.) Dr. Mustafa Yüceer (Selçuk Ü.)

Editör Yardımcıları Editor Assistants

Burhan Başarslan (Selçuk Ü.) Furkan Çakır (Selçuk Ü.)

Dil Editörleri Language Editors

Doç. Dr. Mustafa ÖZGEN (Emekli) Dr. Hüseyin Gökalgı (Selçuk Ü.)
Dr. Yusuf Sami Samancı (Selçuk Ü.) Muhammed Ali Söylemez (Selçuk Ü.)

Alan Editörleri Fields Editors

Dr. Cemal Kalkan (Fıkıh) Burhan Başarslan (Din Bilimleri)
Dr. Esat Sabırlı (Tefsir) Furkan Çakır (Hadis)
Dr. Fatih Özkan (Din Eğitimi) Mehmet Emin Demir (İslam Tarihi)
Abdullah Karaca (Tefsir) Mehmet Yıldırım (Tefsir)
Abdullah Yıldız (Kelam) Muhammed Ali Söylemez (Arap Dili)
Ayşe Kutlu (Arap Dili ve Belagati) Sami Bayrakçı (Tasavvuf)
Emrullah Duran (Din Bilimleri) Süleyman Şahin (Fıkıh)
Aslı Menekşe (Kelam) Mustafa Üngör (Din Bilimleri)

Redaksiyon Redaction

Ayşe Kutlu (Selçuk Ü.)
Mehmet Emin Demir (Selçuk Ü.)
Muhammed Ali Söylemez (Selçuk Ü.)

Yayın Kurulu Editorial Board

Prof. Dr. Abdullah Çolak (Hitit Ü.)
Prof. Dr. Ahmet Yaman (N. Erbakan Ü.)
Prof. Dr. Ali Osman Kurt (ASBÜ)
Prof. Dr. Halil Aldemir (7 Aralık Ü.)
Prof. Dr. Hasan Keskin (Cumhuriyet Ü.)
Prof. Dr. Mehmet Evkuran (Hitit Ü.)
Prof. Dr. Ramazan Muslu (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Sinan Öge (Atatürk Ü.)

Prof. Dr. Şamil Dağcı (Ankara Ü.)
Prof. Dr. Şehmus Demir (Gaziantep Ü.)
Prof. Dr. Zekeriya Güler (29 Mayıs Ü.)
Doç. Dr. Zaylabidin Acimamatov (Oş Devlet Ü.)
Doç. Dr. Osman Zahid Çifçi (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Ömer Ali Yıldırım (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi M. Raşit Akpınar (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Yüceer (Selçuk Ü.)

Danışma Kurulu Advisory Board

Prof. Dr. Abdullah Kahraman (Marmara Ü.)
Prof. Dr. Ali Temizel (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Alparslan Açıkgenç (Y. Teknik Ü.)
Prof. Dr. Asım Yapıcı (Ankara Sbü.)
Prof. Dr. Cemalettin Erdemci (Siirt Ü.)
Prof. Dr. Erdal Baykan (Mersin Ü.)
Prof. Dr. Fatih Erkoçoğlu (Y. Beyazıt Ü.)
Prof. Dr. Gürbüz Deniz (Ankara Ü.)
Prof. Dr. H. Hüseyin Bircan (N.Erbakan Ü.)
Prof. Dr. H. Mehmet Günay (Sakarya Ü.)
Prof. Dr. Hakan Olgun (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Halit Çalış (N. Erbakan Ü.)
Prof. Dr. Harun Reşit Demirel (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Harun Ögmiş (N. Erbakan Ü.)
Prof. Dr. Hasan Akkanat (Gazi Ü.)
Prof. Dr. Hüseyin Aydın (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. İlhan Kutluer (Marmara Ü.)
Prof. Dr. Kadir Özköse (Cumhuriyet Ü.)
Prof. Dr. M. Zeki Aydın (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Metin Özdemir (Ankara Sbü.)
Prof. Dr. Metin Yiğit (Dicle Ü.)
Prof. Dr. Mithat Eser (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Musa Bağcı (Dicle Ü.)
Prof. Dr. Mustafa Karacoşkun (7 Aralık Ü.)
Prof. Dr. Necmettin Gökür (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Orhan Çeker (N. Erbakan Ü.)
Prof. Dr. Ömer Faruk Ocak (Trakya Ü.)
Prof. Dr. Ömer Mahir Alper (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Ömer Türker (Marmara Ü.)
Prof. Dr. Ramazan Altıntaş (Selçuk Ü.)

Prof. Dr. Recep Tuzcu (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Sefa Bardakçı (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Seyit Avcı (Selçuk Ü.)
Prof. Dr. Sıddık Korkmaz (N. Erbakan Ü.)
Prof. Dr. Şinasi Gündüz (İstanbul Ü.)
Prof. Dr. Tahir Uluç (N. Erbakan Ü.)
Prof. Dr. Vahdettin Işık (F. Sultan Mehmet Ü.)
Doç. Dr. D. Manhal Mohammed (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Hasan Uçar (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. İsmail Yalçın (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Mehmet Kaya (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. M. Tayyib Kılıç (Dicle Ü.)
Doç. Dr. Muhammed Ersöz (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Murat Demirkol (Y. Beyazıt Ü.)
Doç. Dr. Musa Erkaya (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Mustafa Karabacak (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Necmeddin Güney (N. Erbakan Ü.)
Doç. Dr. Necmettin Kızılkaya (İstanbul Ü.)
Doç. Dr. Süleyman Narol (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Sümeyra Birecik (Selçuk Ü.)
Doç. Dr. Yusuf Acar (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Fatiha Bozbaş (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Gökalg (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi İlyas Kaplan (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Olcay Kocatürk (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Ö. Faruk Akpınar (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Üyesi Y. Sami Samancı (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Gör. Hasan Sevim (Selçuk Ü.)
Dr. Öğr. Gör. Kahraman Bulgurcu (Selçuk Ü.)
Öğr. Gör. Abdulrahman Khadida (Selçuk Ü.)
Öğr. Gör. Abdulhakım T. Refaan (Selçuk Ü.)

YÖNETİM YERİ İLETİŞİM BİLGİLERİ

HEAD OFFICE CONTACT DETAILS

Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi,
Alaaddin Keykubat Kampüsü,
Selçuklu / Konya / Türkiye
Tel: 0 (332) 241 00 41

www.tevilat.com
dergipark.org.tr/tr/pub/tevilat

tevilatdergi@gmail.com

Yayın Tarihi / Published in
30 Haziran 2021

TEVİLAT dergisi uluslararası hakemli bir akademik dergidir. Dergi altı ayda bir yayınlanır. Bu dergide yayınlanan yazıların fikri sorumluluğu yazara/yazarlara aittir. Bu fikirlerin dergide yer alması bunları yayın kurulunun da benimsediği anlamına gelmez. Yayın kurulu gönderilen yazıların özünü saklı tutmak kaydıyla gerekli düzenlemeleri yapma hakkına sahiptir. Dergide yer alan yazıların alıntılanması durumundan akademik etik kuralları çerçevesinde hareket edilmesi ve dipnot gösterilmesi zorunludur. *Tevilat*, iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Hakem isimleri yayımlanmamaktadır. *Tevilat*, içeriğine anında açık erişim sağlamaktadır.

TEVİLAT is an international academic and refereed journal. It's published every six months. All opinion's responsibilities of the articles that published in the journal is belongs to the author/authors and, it does not mean that they are agreed by the editorial board. The editorial board has the right to make the necessary arrangements in the spelling and sentences of the articles without breaking the mean ideas of the article. It is obligatory to behave within the framework of academic ethical rules and show footnotes in the case of the citing the articles in the journal. *Tevilat*, uses double-blind review fulfilled by two reviewers. Referee names are kept strictly confidential. *Tevilat*, provides immediately open access to its content.

YAYIN VE YAZIM POLİTİKASI

Tevilat, Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi yılda iki sayı olarak yayınlanan uluslararası, bilimsel, akademik, hakemli ve tematik bir dergidir. Her sayısında İslam dünyasının tarihi ve güncel problemlerinden birini bilimsel bir bakış açısıyla ele alan ve bu konuda çözüm önerileri sunan ulusal ve uluslararası düzeyde bilimsel niteliklere sahip çalışmalarını yayınlamayı amaçlamaktadır.

YAYIN İLKELERİ

- *Tevilat*, dosya konusuna uygun olarak dini araştırmalar ve İslami ilimlerin her alanında yapılmış bilimsel makalelere yer verir. Ayrıca bu alanlarla ilişkili olan eğitim, tarih, felsefe ve edebiyat alanlarındaki akademik makaleleri de yayımlar. Editör kurulunun onayı ile dosya konusu dışında yer verilen makalelerin oranı o sayıdaki tüm makalelerin yarısını geçemez.
- Gönderilen makaleler intihal taramasından geçirilmektedir.
- *Tevilat*, en az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Gönderilen yazıların değerlendirilme süreçleri şeffaf bir şekilde tanımlanmış olup bunların hassasiyetle uygulanması taahhüt edilmektedir. Gönderilen yazılar daha önce yayımlanmamış, yayımlanmak üzere başka bir dergiye gönderilmemiş veya yayım için kabul edilmiş olmamalıdır.
- *Tevilat*'a gönderilen yazılar, editörler tarafından genel olarak şekil ve içerik yönünden incelenerek dergide yayınlanmaya değer olup olmadığına karar verilir. Değerlendirme için uygun bulunan yazılar, ilgili alanda en az iki hakeme gönderilir. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz olduğu takdirde yazı, üçüncü bir hakeme gönderilebilir veya Editör Kurulu, hakem raporlarını inceleyerek nihai kararı verebilir. Hakemler, bilimsel ve teknik açıdan yaptıkları objektiflik esasına dayalı değerlendirmeyi "Hakem Değerlendirme Formu"yla dergiye bildirir. Yazarlar, editörlerin ve hakemlerin raporlarını dikkate almak durumundadır. Değerlendirme süreci tamamlanan yazıların yazar tarafından geri çekilmesi söz konusu değildir.
- Bir araştırmanın yayınlanıp yayınlanmaması, hakemlerin belirttikleri "Yayımlanabilir", "Düzeltilmelerden sonra yayımlanabilir" ve "Yayımlanamaz" seçenekleriyle sunulan

görüşlerle karara bağlanır. "Düzeltilmelerden sonra yayımlanabilir" seçeneği durumlarda araştırma müellife revizyon için gönderilir. Tashih edilmiş dosyanın yayımlanmasına editörler kurulu karar verir. Düzeltilmelerden sonra yeniden görmek isteyen hakemlerin onayına çalışma tekrar sunulur.

- Yazarlardan herhangi bir ücret talep edilmez ve yazarlara telif ücreti ödenmez. Yayımlanmak üzere kabul edilen yazıların her türlü yayım hakkı yayıncı kurum aittir. Yazıların içeriği tümüyle yazarların sorumluluğundadır.

YAZIM KURALLARI

- *Tevilat*'a gönderilecek yazılar, Microsoft Word programında yazılarak (çeviriler orijinal metinleri ile birlikte, resim, şema ve tablolar dâhil) editöre gönderilmelidir. Makalelerin derginin internet sayfasında yer alan *Tevilat* Dergisi Yazım Şablonunun kullanılarak gönderilmesi tavsiye edilmektedir.
- Gönderilecek yazının başında yazar adı, unvanı, görev yaptığı kurum, ORCID bilgisi ve yazarın kendisine ulaşılacak telefon ve e-posta adresi gibi bilgilere yer verilmelidir. Kör hakemlik gereği bu bilgiler, editörler tarafından kaldırıldıktan sonra makale hakemlere gönderilmektedir.
- Yazılar resim, şekil, harita vb. ekleri de dâhil olmak üzere 9.000 sözcüğü aşmamalıdır.
- Gövde metinleri (kaynakça, resim, şekil, harita, vb. ekler dâhil) en fazla yirmi beş (25) sayfa, Microsoft Office Word programında 'Cambria' fontu ile metin içinde 10 punto büyüklüğünde; tek satır aralıklı, iki yana yaslı yazılmalıdır.
- Sayfa kenar boşlukları; üst 2,5, sağ 2, sol 2,5 ve alt 2 cm olarak ayarlanmalıdır. Kâğıt boyutu; Genişlik 16,5, Yükseklik 24 cm olmalıdır.
- Paragraf boşlukları, Sonra 0 nk, Önce 0 nk olmalıdır. Satır başları 0,75 cm olarak ayarlanmalıdır. Dipnotlar, 8 punto 'Cambria', tek satır aralıklı, iki yana yaslı ve 0,5 cm asılı olmalıdır.
- Çeviri, sadeleştirme ve transkripsiyon yazılarına orijinal metinlerin fotokopileri veya PDF formatı eklenmelidir. Ayrıca kitap tanıtım ve değerlendirmelerine kitap kapak görseli resim formatında eklenmelidir.
- Metin içinde vefat tarihi verilecekse (ö. 425/1033) şeklinde olmalıdır.
- Arapça metinler için "Traditional Arabic" veya "Traditional Naskh" yazı karakteri

kullanılmalıdır. Makale başlıkları Türkçe ve İngilizce olarak yazılmalıdır.

- Makaleler 150-200 kelimelik Türkçe özü ve bu özün (abstract) İngilizce çevirisi, yabancı dildeki makalelerin ise Türkçe ve İngilizce özleri verilmelidir. Beş-sekiz (5-8) kelimelik anahtar kelimeler (Keywords), İngilizce ve Türkçe olarak verilmelidir.
- İmlâ ve noktalama açısından Türk Dil Kurumu'nun İmlâ Kılavuzu esas alınmalıdır. Editör, yazıların imlâsı ile ilgili değişiklikler yapma hakkına sahiptir.
- Şahıs ve eser isimleri ile terimleşmiş kavramlar, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde yer alan madde başlığı ve imlâ kuralları esas alınarak yazılmalıdır.
- Makalenin sonunda "kaynakça" verilmelidir.
- Tevilat, dipnot ve kaynakça gösteriminde İSNAD Atuf Sistemi'ni esas almaktadır. Detaylar İsnad atuf sisteminin web sayfasında yer almaktadır. (bk. <http://isnadsistemi.org>)

ETİK İLKELER

Aşağıda yer alan etik görev ve sorumluluklar, açık erişim olarak Committee on Publication Ethics (COPE) tarafından yayınlanan rehberler ve politikalar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Yazarlar için; Gönderilen makalenin akademik alanlara katkı sunacak nitelikte olması yazarın sorumluluğundadır. Çalışmaların özgün olması ve araştırmaya dayalı olması gerekmektedir. İntihal taraması dergi tarafından yapılsa bile akademik onursuzluk olan intihalın sonuçları tamamen yazara yönelecektir. Makalede ismi yazılacak olan diğer yazarların araştırmaya katkı sağladığından emin olunmalıdır. Akademik katkısı olmayan kişilerin ilave yazar olarak gösterilmesi veya katkı sırası gözetilmeksizin, unvan, yaş ve cinsiyet gibi bilim dışı ölçütlerle yazar sıralaması yapılması bilim etiğine aykırıdır. Dergiye makale gönderen yazarların derginin yayım ve yazım ilkelerini okuduğu ve kabul ettiği varsayılır ve yazarlar bu ilkelerde kendinden beklenenleri taahhüt etmiş sayılmaktadır. Atıflar ve kaynakça gösterimi eksiksiz olmalıdır. Yazarlar, Yükseköğretim Kurulu'nca da belirtilen Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'ni dikkate almalıdır.

Hakemler için; Hakemler dergide yayımlanacak makalenin akademik kalitesinin

en temel tespit edicisi olduklarının bilinciyle davranmalı ve akademik kaliteyi artırma sorumluluğuyla değerlendirme yapmalıdır. Hakemler, yalnızca uygun bir değerlendirmeyi yapmak için gereken uzmanlığa sahip oldukları, kör hakemlik gizliliğine riayet edebilecekleri ve makaleye dair detayları her şekilde gizli tutabilecekleri makalelerin hakemliğini kabul etmelidirler. Makale inceleme süreci sonrasında da incelenen makaleye dair herhangi bir bilgi hiçbir şekilde başkalarıyla paylaşılmalıdır. Hakemler, yalnızca makalelerin içeriğinin doğruluğunu ve akademik ölçütlere uygunluğunu değerlendirmelidir. Makalede ortaya konan düşüncelerin hakemin düşüncelerinden farklı olması değerlendirmeyi etkilememelidir. Hakem raporları objektif ve ölçülü olmalıdır. Hakaret içeren, küçümseyici ve itham edici ifadelerden kesinlikle kaçınılmalıdır. Hakemler, değerlendirme raporlarında yüzeysel ve muğlak ifadelerden kaçınılmalıdır. Sonucu olumsuz olan değerlendirmelerde sonucun dayandığı eksik ve kusurlu hususlar somut bir şekilde gösterilmelidir. Hakemler, kendilerine tanınan süre içerisinde makaleleri değerlendirmelidir. Şayet değerlendirme yapmayacaklarsa, makul bir süre içerisinde dergiye bildirmelidirler.

Editörler için; Editörler, dergi politikasında belirtilen ilgili alanlara katkı sağlayacak makaleleri değerlendirme sürecine kabul etmelidir. Editörler, kabul veya reddedilen makaleler ile herhangi bir çıkar çatışması/ilişkisi içinde olmamalıdır. Editörler bir makaleyi kabul etmek ya da reddetmek için tüm sorumluluğa ve yetkiye sahiptir. Hakemlerin ve yazarların isimlerinin karşılıklı olarak gizli tutulması editörlerin sorumluluğudur. Yayınlanmak üzere gönderilen makalelerin intihal taraması ve böylece akademik onursuzluğun önüne geçilmesi için editörler gerekli çabayı göstermelidir.

Dergiye gönderilen makalelerin ön inceleme, hakemlik, düzenleme ve yayınlama süreçlerinin vaktinde ve sağlıklı bir şekilde tamamlanması editörlerin görevidir. Editörler dergiye makale kabul ederken akademik kaygı ve ölçütleri öncelermelidir.

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

7	Yayın ve Yazım Politikası / Publishing and Writing Policy
9	Editörden / Editorial
	Araştırma Makaleleri / Research Articles
11-25	Dataizm: Varlığın Veri Olarak Tasavvuru Dataism: The Conception of Being as Data <i>Burhan Başarslan</i>
27-43	Sanayi Devrimi'nden Endüstri 4.0'a: Dijitalleşme ve Dijital Dünyada Dinin Statüsü From the Industrial Revolution to Industry 4.0: Digitalization and the Status of Religion in the Digital World <i>İhsan Çapcıoğlu - Hilal Anık</i>
45-65	Sanal Dünyada Mahremiyet ve Özel Hayat Privacy and Private Life in Virtual World <i>Sevdegül Çekiç</i>
67-88	Dijitalleşme, Postmodernizm ve Hibrit Dindarlık Postmodernism, Digitalization and Hybrid Religiosity <i>Mustafa Çuhadar</i>

- 89-105 | **Ricâl Tenkit Araştırmalarının Dijital Kaynakları:
İnternet Siteleri**
Virtual Resources for Transmitter Criticism Research:
Websites
İsmail Kurt
- 107-125 | **Hat Sanatının Sergilenme Usûlü ve Dijital Mecerada Hat
Sanatı**
Exhibition Method of Islamic Calligraphy, and Islamic
Calligraphy in Digital Media
Serkan Selalmaz
- Kitap İncelemeleri / Book Reviews**
- 127-131 | **Said Ercan, *Dijitalizm***
Kahraman Bulgurcu
- 133-139 | **Komisyon, *Sosyal Medya Ahlâkı***
Hasan Eryılmaz
- 141-144 | **Nazife Şişman, *Dijital Çağda Müslüman Kalmak***
Mustafa Şengil
- 145-151 | **Ramazan Altıntaş, *Gençler İnançtan Soruyor***
Aslı Menekşe

Editörden / Editorial

Sanal ve diğer tüm âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun.

Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi bünyesinde çıkarmakta olduğumuz dergimizin üçüncü sayısını, "Din ve Dijital Yaşam" temasıyla sizlerin istifadesine sunuyoruz.

Önceki sayılarımızda farklı açılardan ele aldığımız "değişim" in, en hızlı ve en sarsıcı bir biçimde hissedildiği dijital çağları yaşıyoruz. Dijitalleşme ekseninde yaşanan toplumsal dönüşüm, ekonomik, politik ve kültürel alanlarda olduğu kadar dinî mecralarda da yeni bir yaşam biçimini ortaya çıkarmıştır.

"Dijital yaşam" olarak isimlendirdiğimiz bu yeni tarz, insanın toplumla, varlıkla ve yaratıcıyla olan ilişkisine derinlikler kazandırmış; bunun neticesinde varlığı veri olarak tasavvur eden "dataizm" gibi nevezuhur ideolojiler üremiş, şehirlerin ve ülkelerin sınırlarını aşan sanal topluluklar oluşmuş ve "çevrimiçi din", "tekno-dindarlık", "medya İslam'ı" gibi kavramlar türemiştir.

Dijital yaşamın beraberinde getirdiği bu baş döndüren değişim ve dönüşümün nihai noktada din ile ilişkisine ışık tutmayı hedeflediğimiz üçüncü sayımız, dijitalleşme-din ilişkisine çeşitli yönlerden yaklaşan altı özgün araştırma makalesi ile dört adet kitap incelemesine ev sahipliği yapıyor.

Bu sayıda dergi politikası olarak alfabetik biçimde sıraladığımız özgün araştırmalar arasında ilk sırayı, Burhan Başarslan'ın kaleme aldığı "**Dataizm: Varlığın Veri Olarak Tasavvuru**" başlıklı makale alıyor. Verinin günlük hayatımızda işgal ettiği konuma dikkat çeken bu çalışma, bir tür ideoloji haline dönüşen *dataizmin*, varlığa ilişkin veri odaklı bakışını gündeme getiriyor.

İhsan Çapçođlu ve Hilal Anık'ın imzalarını taşıyan **“Sanayi Devrimi'nden Endüstri 4.0'a: Dijitalleşme ve Dijital Dünyada Dinin Statüsü”** başlıklı ikinci makale nesnelere interneti, yapay zekâ, veri madenciliği ve artırılmış gerçeklik gibi dijital çağın ürünlerinin dini yaşam pratikleri üzerindeki etkisini inceliyor.

“Sanal Dünyada Mahremiyet ve Özel Hayat” başlıklı üçüncü makalede ise Sevdegül Çekiç, sanal dünyada mahremiyetin sınırlarını İslam hukuku ve ahlakî kurallar çerçevesinde belirlemeye çalışıyor. Sosyal medyayı sanal bir gerçeklik olarak takdim eden makale, dijital dünyada mahremiyet ihlalinin hukukî ve ahlaki sonuçlarını gündeme getiriyor.

Dijitalleşmenin, dünyanın postmodernizmle açıklandığı dönemle eşgüdümlü olarak başladığına dikkat çeken dördüncü makale ise **“Dijitalleşme, Postmodernizm ve Hibrit Dindarlık”** başlığını taşıyor. Mustafa Çuhadar tarafından telif edilen çalışmada dijitalleşme, postmodernizm ve dindarlık arasındaki ilişki, dijital mecralara uyumlu bir dindarlık formu olarak betimlenen “Hibrit Dindarlık” kavramıyla açıklanıyor.

Dijital teknolojinin bilimsel araştırma sahasında sağladığı imkân ve kolaylıkların somut bir örneği, beşinci sırada yer alan **“Ricâl Tenkit Araştırmalarının Dijital Kaynakları: İnternet Siteleri”** başlıklı makalemizde ele alınıyor. İsmail Kurt bu çalışmasıyla, hadis ilminin aktüel konusu olan ricâl tenkit araştırmalarının internet ve diğer dijital platformlarla birlikte evirildiği boyutu tahlil ediyor.

Zaman akıp geçse ve âlemler farklılık gösterse de insanın estetik ve sanata duyduğu ilgi her daim canlı olmuştur. Serkan Selalmaz tarafından kaleme alınan **“Hat Sanatının Sergilenme Usûlü ve Dijital Mecrada Hat Sanatı”** başlıklı son makalemiz, Kur'ân-ı Kerim'in istinsah edilmeye başlandığı dönemden bu yana varlığını sürdüren hat sanatının günümüzün dijital mecralarında sergilenmesini konu ediniyor.

Bu sayımızda araştırma makalelerinin yanında dijital yaşam ve din ilişkisini muhtelif yönlerden ele alan literatüre dair dört adet kitap tanıtımı bulunuyor. Bunlar arasında Said Ercan'a ait olan *Dijitalizm* adlı eserin tanıtım ve değerlendirmesi, Kahraman Bulurcu'nun kaleminden vücut bulurken; Diyanet İşleri Başkanlığı gözetiminde bir komisyon tarafından yayınlanan *Sosyal Medya Ahlakı* isimli kitap Hasan Eryılmaz tarafından inceleniyor. Tanıtımı sizlerle buluşturulan diğer iki eser ise, Aslı Menekşe'nin kritiğini yaptığı Ramazan Altıntaş imzalı *Gençler İnançtan Soruyor* isimli kitap ile Mustafa Şengil'in incelediği Nazife Şişman'a ait olan *Dijital Çağda Müslüman Kalmak* isimli kitap.

“İslam ve Tıp” temasıyla yayınlamayı planladığımız bir sonraki sayıda görüşmek dileğiyle sağlık ve afiyette kalın, Allah'a emanet olun!

Editörler